

Anyanyelvi kritériumok – követelmények

A tanári felkészítés keretében az osztatlan tanárképzésben részt vevő hallgatóknak anyanyelvi kritériumkövetelményeket kell teljesíteniük. Az 8/2013. EMMI rendelet 2. sz. melléklete alapján az *anyanyelvi ismeretek*, kritérium jellegű követelményként, magukban foglalják az anyanyelvi (gyakorlati kommunikációs, beszédtechnikai, retorikai, helyesírási) készségek fejlesztését és a nyelvi attitűdöt alakító, értelmező ismereteket.

Az anyanyelvi kritériumkövetelmények közé 2 kötelezően teljesítendő tanegység tartozik:

- Szóbeli és írásbeli kommunikáció
- Tanári kommunikáció

A kritériumkövetelmény teljesítésével kreditet, illetve osztályzatot nem lehet szerezni, de teljesítése nélkül az abszolutórium nem állítható ki. A kritériumkövetelményként meghatározott tanegység teljesítését az oktató aláírásával ismeri el.

A Szóbeli és írásbeli kommunikáció az 5. félévtől teljesíthető, általában az őszi félévben kerül meghirdetésre.

A tantárgy célja, hogy fejlessze a tanári munkához kapcsolódó szóbeli és írásbeli kommunikációs kompetenciákat a következő ismeretanyag alapján: a nyelvhasználat sokszínűsége és a nyelvi sztenderd, a nyelvi hátrányos helyzet jellemzői, következményei; a szóbeli és az írásbeli kommunikáció műfajai és nyelvi-stilisztikai normái, szövegalkotási gyakorlatok: önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, jegyzőkönyv stb. készítése, retorikai gyakorlatok: ünnepi beszéd, hozzászólás, vita. Az érvelés technikája: értelmi, érzelmi és etikai érvek. A hatékony kommunikáció technikája, kommunikációs helyzetgyakorlatok. A helyesírási kodifikáció, az akadémiai szabályzat ismerete, a közoktatásban elsajátított kompetenciák magasabb szintre emelése. Az egyes tantárgyak szóhasználati, terminológiai sajátosságainak lexikológiai és helyesírási vetülete.

Kötelező irodalom:

Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: *Kommunikáció szóban és írásban*. Krónika Nova, Budapest, 2003. ISBN 963-195-802-7

Pléh Csaba: *A társalgás pszichológiája*. Libri Kiadó, Budapest, 2012. ISBN 978 963 3100 585

Zimányi Árpád szerk. *Beszédművelés, nyelvi norma*. Líceum Kiadó, Eger, 2008. ISBN 978-963-9844-04-4

A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015. ISBN 978-963-05-8630-6

A kurzus teljesítésének feltételei: az órákon való részvétel, zárthelyi dolgozat, szóbeli beszámoló.

A Tanári kommunikáció az 6. félévtől teljesíthető, általában a tavaszi félévben kerül meghirdetésre.

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a tanári-pedagógiai kommunikáció tényezőivel, és gyakorlatok formájában készségszintre fejlessze azokat a következő ismeretanyag alapján: a nyelvi magatartás, társadalmi magatartás és a viselkedéskultúra

összefüggése, az iskolai-tanári kommunikáció általános sajátosságai: a tanár-diák, a tanár-szülő és a tanár-tanár beszédhelyzet különbsége, helyzetgyakorlatok. A tanári beszéd hangalakja: beszédtechnikai gyakorlatok a beszédlégzés, hangképzés, hangsúly, hanglejtés, ill. a mondatfonetikai eszközök helyes alkalmazása köréből. A tanári kérdéskultúra. Tanítási órák nyelvi elemzése, különös tekintettel a tanár beszédtevékenységére. A tanári kommunikáció szociolingvisztikai aspektusai: a nyelvi hátrány felismerése és korrekciójának feladatai. A nyelvjárási beszédmód elfogadása, a kisebbségek és a nemzetiségek nyelvhasználatának iskolai vonatkozásai. Kommunikációs akadálymentesítés az iskolában. Tennivalók a diszlexiás, diszgráfiás és beszédhibás tanulókkal. A tanári kommunikáció nem verbális összetevői, tekintet, gesztus, testkommunikáció.

Kötelező irodalom:

Albertné Herbszt Mária: *Pedagógiai kommunikáció*. Hefop, 2004.

Herbszt Mária: *Tanári beszédmagatartás*. Szegedi Egyetemi Kiadó, 2010. ISBN 978 963 9927 21 6

Pléh Csaba: *A társalgás pszichológiája*. Libri Kiadó, Budapest, 2012. ISBN 978 963 3100 585

A kurzus teljesítésének feltételei: az órákon való részvétel, zárthelyi dolgozat, szóbeli beszámoló.